ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ

ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН АУДИТЫН ТАЙЛАН

ТӨСВИЙН ШУУД ЗАХИРАГЧ

АУДИТЫН КОД: ТӨА-2023/109/НА-СТА-ТШЗ

ТӨВ АЙМГИЙН БАТСҮМБЭР СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН 2022 ОНЫ САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛД ХИЙСЭН АУДИТЫН ТАЙЛАН

Зуунмод хот 2023 он

Аудитын газрын дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал

Утас: 70272582 Цахим хаяг: khishigjargalts@audit.gov.mn

Аудитын менежер О.Амаржаргал

Утас: 70273463 Цахим хаяг: amarjargalo@audit.gov.mn

Аудитыг гэрээгээр гүйцэтгэсэн: Ихмонгол хөлөг Аудит ХХК

Утас: 70001778 Цахим хаяг: info@imkaudit.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дараах хаягаар авна уу. Цахим хаяг: www.audit.mn

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ 3
2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ 5
2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан.....5
2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан 6
2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан 7
2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан.....10
2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн нэгтгэсэн тайлан.....11
2.6 Аудит хийсэн улсын төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 13
2.7 Аудит хийсэн орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан 15
3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА.....16
3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа 16
3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин.....16
3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал 18
3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд 18
3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв 19
4. АУДИТЫН ТАЙЛАН 21
4.1 Ерөнхий зүйл 21
4.2 Материаллаг байдал 21
4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт 21
4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал 21
4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт.....21
4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт.....23
4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал.....23
5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ.....24
5.1Төлбөрийн акт.....24
5.2 Зөвлөмж 24
6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ.....26

Товчилсон үгийн жагсаалт

АДБОУС	Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт
ЗГ	Засгийн газар
ЭМДҮЗ	Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөл
ЭМЯ	Эрүүл мэндийн яам
ЭМС	Эрүүл мэндийн сайд
СНАГ	Санхүү-нийцлийн аудитын газар
СТА	Санхүүгийн тайлангийн аудит
ТШЗ	Төсвийн шууд захирагч
УСНББОУС	Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт
НББББ	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг

ТӨВ АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

41100, Төв аймаг, Зуунмод сум
Утас: 70272582, Цахим шуудан: tuv@audit.gov.mn
Цахим хаяг: www.audit.mn

2023.02.24 № 01/162.
танай _____-ны № _____-т

ТӨВ АЙМГИЙН БАТСҮМБЭР
СУМЫН ЭРҮҮЛ МЭНДИЙН ТӨВИЙН
ДАРГА Б.НАНДИНЦЭЦЭГ ТАНАА

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-д заасны дагуу Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Төв аймгийн Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартад нийцүүлэн бүх материаллаг зүйлсийн хувьд үнэн зөв толилуулсан байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

Төв аймгийн Батсүмбэр сумын эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг өмнөх онтой харьцуулахад мөнгөн хөрөнгийн дансанд их хэмжээний өөрчлөлт орсон байна. Энэ нь Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 91 дүгээр тогтоолын 4 дүгээр хавсралтаар батлагдсан "Хувьсах зардлын дундаж нормативаар төсөв хуваарилах, санхүүжүүлэх журам"-ын 8.7 дахь заалтад төсвийн жилийн эцэст зарцуулагдаагүй үлдсэн мөнгөн хөрөнгийг улсын төсөвт татан төвлөрүүлэлгүйгээр дараагийн төсвийн жилд шилжүүлэн зарцуулахаар заасантай холбоотой мөнгөн хөрөнгийн данс 193,939.4 мянган төгрөгийн үлдэгдэлтэй байна.

Аудитын гол асуудал

Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний "Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай" 2022 оны 05 дугаар тогтоолын дагуу олгогдож буй нэг иргэнээр тооцсон 11 болон 12 дугаар сарын төлбөрийн 20 хувь олгогдоогүй, авлагаар бүртгэгдсэн байна.

19020339

Бусад асуудлын хэсэг

Тайлант онд 1 удирдах, 13 гүйцэтгэх, 7 үйлчилгээний ажилтан, нийт 21 орон тоо батлан ажилласан.

Байгууллагын жилийн гүйцэтгэлийн төлөвлөгөөнд 3 зорилтын хүрээнд 12 хөтөлбөрт 38 арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр төлөвлөснөөс 93,2 хувийн гүйцэтгэлтэй гэж тайлагнасан байна. Санхүүгийн тайланд өгсөн бидний дүгнэлт бусад мэдээллийг хамраагүй болно.

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА,
ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР Ц.ХИШИГЖАРГАЛ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	307,370,369.27	339,592,528.76
31	МӨНГӨ БА ТҮҮНТЭЙ АДИЛТГАХ ХӨРӨНГӨ	22,092,365.39	193,939,408.66
312	Банканд байгаа бэлэн мөнгө	22,092,365.39	193,939,408.66
3121	Төгрөг	22,092,365.39	193,939,408.66
31211	Төрийн сангийн харилцах	9,565,627.39	193,939,408.66
31215	Нэмэлт санхүүжилтийн харилцах	12,526,738.00	-
33	АВЛАГА	159,062,534.98	11,690,163.00
33100	Ажиллагсадтай холбогдсон авлага	-	11,690,163.00
335	Бусад авлага	159,062,534.98	-
3351	Байгууллагаас авах авлага	155,673,600.00	-
3352	Хувь хүмүүсээс авах авлага	3,522,267.98	-
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	126,082,135.90	133,962,957.10
351	Түүхий эд материал	78,607,971.04	72,610,436.49
35110	Тусгай зориулалттай материал	1,891,975.00	2,352,793.00
35130	Эм боох материал	76,715,996.04	70,257,643.49
354	Хангамжийн материал	47,474,164.86	61,352,520.61
35410	Бичиг хэргийн материал	780,600.00	853,860.00
35420	Аж ахуйн материал	130,400.00	505,300.00
35430	Сэлбэг хэрэгсэл	540,000.00	2,700,000.00
35440	Түлш шатах тослох материал	-	314,975.00
35450	Барилгын засварын материал	2,590,800.00	6,165,692.00
35460	Хүнсний материал	680,020.00	386,600.00
35470	Бусад хангамжийн материал	42,752,344.86	50,426,093.61
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	371,867,209.33	514,874,831.63
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	371,867,209.33	514,874,831.63
392	Биет хөрөнгө	362,436,542.77	505,581,665.15
39201	Барилга, байгууламж	399,051,079.13	401,481,079.13
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(141,632,540.41)	(148,642,705.93)
39203	Авто тээврийн хэрэгсэл	57,186,434.00	133,646,434.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(48,410,331.83)	(32,335,431.93)
39205	Машин, тоног төхөөрөмж	184,967,340.74	241,650,240.55
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(99,202,074.97)	(112,304,593.86)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	22,092,444.01	33,934,305.01
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(12,565,759.90)	(12,797,613.82)
39217	Номын фонд	949,952.00	949,952.00
393	Биет бус хөрөнгө	9,430,666.56	9,293,166.48
39301	Програм хангамж	675,000.00	675,000.00
39302	Хасагдуулга	(445,833.36)	(514,583.40)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	9,339,000.00	9,339,000.00
39304	Хасагдуулга	(137,500.08)	(206,250.12)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН	679,237,578.60	854,467,360.39
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨРИЙН ДҮН	1,992,000.00	13,482,428.00
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	1,992,000.00	13,482,428.00
413	Өглөг	1,992,000.00	13,482,428.00

41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	1,442,000.00	1,792,265.00
4136	Бусад өглөг	550,000.00	11,690,163.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	550,000.00	11,690,163.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	677,245,578.60	840,984,932.39
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	677,245,578.60	840,984,932.39
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /ЗГСан/ орон нутгийн сан	410,076,192.40	410,076,192.40
51101	Өмч: -Төрийн өмч	410,076,192.40	410,076,192.40
512	Хуримтлагдсан үр дүн	121,149,037.57	285,813,571.76
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	121,149,037.57	118,864,217.96
51220	Тайлант үеийн үр дүн	121,149,039.00	166,949,353.80
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	146,020,348.63	145,095,168.24
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ/ӨМЧИЙН ДҮН	679,237,578.60	854,467,360.39

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэттэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,522,233,160.00	1,081,913,249.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	563,747,385.20	148,530,619.50
120	Нийтлэг татварын бус орлого	554,527,077.90	148,530,619.50
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого/ҮХ/	13,843,999.01	86,168,942.81
120018	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого/БМ/	540,683,078.90	62,361,676.65
122	Тусламжийн орлого	9,220,307.28	-
122001	Хандив тусламж /дотоод/	9,220,307.28	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	463,102,775.00	950,149,630.00
131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	495,383,000.00	-
131009	Оны эхний үлдэгдлээс санхүүжих	-	490,000.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	217,211,255.00	3,391,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	202,098,255.00	250,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	15,113,000.00	3,141,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	52,982,500.00	55,257,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	52,982,500.00	55,257,200.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс	192,909,020.00	874,244,430.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас	192,909,020.00	874,244,430.00
2	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН (II)	1,286,907,117.00	914,835,562.41
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,286,907,117.00	914,835,562.41
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,271,370,921.00	914,208,201.91
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	464,347,561.80	527,625,859.80
210101	Цалин	230,210,374.50	331,847,794.90
210102	Нэмэгдэл цалин	192,585,788.30	149,192,360.80
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	4,179,862.00	5,021,988.37
210104	Урамшуулал	37,371,537.00	41,072,315.98
210105	Гэрээтийн цалин	-	491,399.75

2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	56,336,527.00	66,172,112.48
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	38,361,746.12	48,607,881.05
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	4,174,433.04	4,396,462.63
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	3,322,745.78	3,517,117.45
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	792,988.68	877,031.72
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	9,684,613.38	8,773,619.63
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	50,987,250.10	52,874,765.00
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	5,322,836.00	5,257,265.00
210302	Түлш, халаалтын зардал	45,476,414.10	47,248,500.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	188,000.00	369,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	31,053,129.00	41,134,380.30
210401	Бичиг хэргийн материал	3,747,800.00	3,221,762.00
210402	Тээвэр, шатахууны зардал	20,695,220.00	26,476,000.00
210403	Шуудан холбоо интернэтийн төлбөр	1,362,459.00	1,589,110.00
210405	Хог хаягдал устгах, цэвэрлэх	5,247,650.00	4,946,100.00
210408	Бараа материал акталсны зардал	-	4,901,408.30
2105	Норматив зардал	628,291,103.00	168,296,873.10
210501	Эм	616,023,683.60	154,003,603.10
210502	Хоол	12,267,419.40	14,293,270.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,079,900.00	10,173,150.00
210601	Багаж хэрэгсэл	-	580,000.00
210604	Урсгал засвар	4,079,900.00	9,593,150.00
2107	Томилолт, зочны зардал	646,000.00	2,292,000.00
210702	Дотоод томилолтын зардал	646,000.00	2,292,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	35,629,450.46	45,640,061.25
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,321,777.31	2,674,574.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	34,307,673.15	42,965,487.25
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	15,536,196.00	626,360.50
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	15,536,196.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	15,536,196.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	626,360.50
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	626,360.50
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (III=I-II)	235,326,042.82	234,864,618.10
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	-	128,333.26
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	-	128,333.26
4	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (VI=IV-V)	-	128,333.26
	Үнэ төлбөргүй гарсан зардал	-	-
5	НИЙТ ҮР ДҮН (VII=III+VI)	235,326,042.82	166,949,353.80

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэттэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (I)	803,362,175.00	1,089,056,230.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	550,000.00	-
120	Нийтлэг татварын бус орлого	550,000.00	-
120009	Бусад орлого	550,000.00	-
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	802,812,175.00	1,089,056,230.00

131007	Тусгай зориулалтын шилжүүлгээс санхүүжих	495,383,000.00	-
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	94,471,255.00	159,554,600.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захи	79,358,255.00	250,000.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	15,113,000.00	3,141,000.00
131107	Урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих - Нэмэлт	-	156,163,600.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	52,982,500.00	55,257,200.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	52,982,500.00	55,257,200.00
1340	Нийгмийн даатгалын сангийн төсвөөс санхүүжих	159,975,420.00	874,244,430.00
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	159,975,420.00	874,244,430.00
1111	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (II)	765,076,809.61	817,276,686.73
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	765,076,809.61	817,276,686.73
210	БАРАА АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	718,071,722.61	816,650,326.23
2101	Цалин, хөлс болон нэмэгдэл урамшил	425,848,030.31	528,001,266.09
210101	Үндсэн цалин	233,458,361.01	331,873,203.39
210102	Нэмэгдэл	148,429,572.30	149,542,360.75
210103	Унаа хоолны хөнгөлөлт	6,600,000.00	5,021,988.37
210104	Үр дүнгийн урамшуулал	37,101,797.00	41,072,313.83
210105	Гэрээт ажлын хөлс	258,300.00	491,399.75
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	59,864,901.00	66,346,706.14
210201	Тэтгэврийн даатгалын шимтгэл	43,436,154.32	48,782,164.71
210202	Тэтгэмжийн даатгалын шимтгэл	3,997,915.95	4,396,472.63
210203	ҮОМШ өвчний даатгалын шимтгэл	3,334,374.68	3,517,117.45
210204	Ажилгүйдлийн даатгалын шимтгэл	845,737.61	877,331.72
210205	Эрүүл мэндийн даатгалын хураамж	8,250,718.44	8,773,619.63
2103	Байр ашиглалтай холбоотой тогтмол зардал	51,075,780.10	51,082,500.00
210301	Гэрэл цахилгааны зардал	5,315,760.00	3,465,000.00
210302	Түлш, халаалтын зардал	45,483,490.10	47,248,500.00
210303	Цэвэр, бохир усны зардал	276,530.00	369,000.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	30,725,379.00	36,819,407.00
210401	Бичиг хэрэг	3,588,600.00	3,299,800.00
210402	Тээвэр, шатахуун	20,695,220.00	26,790,975.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	1,442,459.00	1,739,332.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	4,999,100.00	4,989,300.00
2105	Норматив зардал	100,037,972.20	95,877,081.00
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	87,591,947.20	81,877,231.00
210502	Хоол, хүнс	12,446,025.00	13,999,850.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	11,383,350.00	25,957,342.00
210601	Багаж техник хэрэгсэл	1,659,980.00	3,249,400.00
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	3,990,200.00	1,329,900.00
210604	Урсгал засвар	5,733,170.00	21,378,042.00
2107	Томилолт, зочны зардал	646,000.00	2,292,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	646,000.00	2,292,000.00

2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	38,490,310.00	10,274,024.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	38,490,310.00	10,274,024.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	47,005,087.00	626,360.50
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	47,005,087.00	-
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж шагнал урамшуулал	47,005,087.00	-
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	-	626,360.50
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	-	626,360.50
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (III)=(I)-(II)	38,285,365.39	271,779,543.27
4	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (V)	16,193,000.00	99,932,500.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	16,193,000.00	99,932,500.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	16,193,000.00	99,932,500.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	16,193,000.00	99,932,500.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (VI)=(IV)-(V)	(16,193,000.00)	(99,932,500.00)
7	САНХҮҮГИЙН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	-	-
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ	22,092,365.39	171,847,043.27
9	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	22,092,365.39
10	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	22,092,365.39	193,939,408.66

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

КОД	ҮЗҮҮЛЭЛТ	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан үр дүн	Засгийн газрын хувь оролцооны нийт дүн
	ДАНС	511	51300	51210+51220	
C01	2021 оны 1-р сарын 1-ээрх үлдэгдэл	410,076,192.40	146,020,348.63	(114,177,005.25)	441,919,535.78
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	-	-	-	-
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	410,076,192.40	146,020,348.63	(114,177,005.25)	441,919,535.78
C04	Дахин үнэлгээний нэмэгдэл, хэрэгжсэн дүн	-	-	-	-
C05	Хөрөнгө оруулалтын дахин үнэлгээний гарз	-	-	-	-
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	-	-	-	-
C07	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/	-	-	235,326,042.82	235,326,042.82
C08	2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	410,076,192.40	146,020,348.63	121,149,037.57	677,245,578.60
D01	2021 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	410,076,192.40	146,020,348.63	121,149,037.57	677,245,578.60
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт			(2,284,819.61)	(2,284,819.61)
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	410,076,192.40	146,020,348.63	118,864,217.96	674,960,758.99
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	-	(925,180.39)	-	(925,180.39)
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	-	-	-	-
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз гарз	-	-	-	-
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	-	-	-	-
D08	Тайлант үеийн үр дүн /Цэвэр ашиг алдагдал/			166,949,353.80	166,949,353.80
D09	2022 оны 12-р сарын 31-ээрх үлдэгдэл	410,076,192.40	145,095,168.24	285,813,571.75	840,984,932.39

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн нэгтгэсэн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	22,092,365.39	(22,092,365.39)	-
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	859,401,700.00	916,582,826.23	(57,181,126.23)	106.7
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	859,401,700.00	916,582,826.23	(57,181,126.23)	106.7
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	859,401,700.00	916,582,826.23	(57,181,126.23)	106.7
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	501,060,400.00	528,001,266.09	(26,940,866.09)	105.4
210101	Үндсэн цалин	283,667,300.00	331,873,203.39	(48,205,903.39)	117.0
210102	Нэмэгдэл	169,525,100.00	149,542,360.75	19,982,739.25	88.2
210103	Унаа, болон бусад нөхөн олговор	7,056,000.00	5,021,988.37	2,034,011.63	71.2
210104	Урамшуулал	40,812,000.00	41,072,313.83	(260,313.83)	100.6
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	491,399.75	(491,399.75)	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	62,601,500.00	66,346,706.14	(3,745,206.14)	106.0
210201	Тэтгэврийн даатгал	43,977,700.00	48,782,164.71	(4,804,464.71)	110.9
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,656,000.00	4,396,472.63	259,527.37	94.4
210203	ҮОМШӨ ний даатгал	3,724,800.00	3,517,117.45	207,682.55	94.4
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	931,100.00	877,331.72	53,768.28	94.2
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,311,900.00	8,773,619.63	538,280.37	94.2
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	51,082,500.00	51,082,500.00	-	100.0
210301	Гэрэл цахилгаан	3,465,000.00	3,465,000.00	-	100.0
210302	Түлш, халаалт	47,248,500.00	47,248,500.00	-	100.0
210303	Цэвэр, бохир ус	369,000.00	369,000.00	-	100.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,500,800.00	36,819,407.00	5,681,393.00	86.6
210401	Бичиг хэрэг	4,000,000.00	3,299,800.00	700,200.00	82.5
210402	Тээвэр (шатахуун)	30,000,000.00	26,790,975.00	3,209,025.00	89.3
210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	3,500,400.00	1,739,332.00	1,761,068.00	49.7
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,000,400.00	4,989,300.00	11,100.00	99.8
2105	Норматив зардал	46,000,400.00	95,877,081.00	(49,876,681.00)	208.4
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	30,000,000.00	81,877,231.00	(51,877,231.00)	272.9
210502	Хоол, хүнс	16,000,400.00	13,999,850.00	2,000,550.00	87.5
2106	Эд хогшил худалдан авах	37,890,000.00	45,959,842.00	(8,069,842.00)	121.3
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	25,950,000.00	18,476,900.00	7,473,100.00	71.2
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	5,040,000.00	3,674,900.00	1,365,100.00	72.9
210604	Урсгал засвар	6,900,000.00	23,808,042.00	(16,908,042.00)	345.0
2107	Томилолт, зочны зардал	4,000,000.00	2,292,000.00	1,708,000.00	57.3
210702	Дотоод албан томилолт	4,000,000.00	2,292,000.00	1,708,000.00	57.3
2201	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	114,266,100.00	90,204,024.00	24,062,076.00	78.9
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	114,266,100.00	90,204,024.00	24,062,076.00	78.9

	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	859,401,700.00	929,751,630.00	(70,349,930.00)	108.2
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	55,257,200.00	55,257,200.00	-	100.0
132001	Орон нутгийн төсвөөс	55,257,200.00	55,257,200.00	-	100.0
1340	НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	804,144,500.00	874,244,430.00	(70,099,930.00)	108.7
134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	804,144,500.00	874,244,430.00	(70,099,930.00)	108.7
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	250,000.00	(250,000.00)	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	250,000.00	(250,000.00)	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	22,092,365.39	(22,092,365.39)	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	193,939,408.66	(193,939,408.66)	-
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	28	23	5	82.1
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21	16	5	76.2
620003	Үйлчлэх ажилтан	6	6	-	100.0
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ТОО	16,062	16,062	-	100.0
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	532	532	-	100.0
640002	Улсын эмнэлгийн амбулаториор эмчлүүлэгсдийн тоо	15,530	15,530	-	100.0

2.6 Аудит хийсэн улсын төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-	-	-
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	804,144,500.00	861,951,986.73	(57,807,486.73)	107.2
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	804,144,500.00	861,951,986.73	(57,807,486.73)	107.2
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	804,144,500.00	861,951,986.73	(57,807,486.73)	107.2
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	499,038,400.00	526,536,075.59	(27,497,675.59)	105.5
210101	Үндсэн цалин	281,645,300.00	330,408,012.89	(48,762,712.89)	117.3
210102	Нэмэгдэл	169,525,100.00	149,542,360.75	19,982,739.25	88.2
210103	Унаа, болон бусад нөхөн олговор	7,056,000.00	5,021,988.37	2,034,011.63	71.2
210104	Урамшуулал	40,812,000.00	41,072,313.83	(260,313.83)	100.6
210105	Гэрээт ажлын хөлс	-	491,399.75	(491,399.75)	-
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	62,348,800.00	66,163,557.14	(3,814,757.14)	106.1
210201	Тэтгэврийн даатгал	43,805,800.00	48,657,623.35	(4,851,823.35)	111.1
210202	Тэтгэмжийн даатгал	4,635,800.00	4,381,820.72	253,979.28	94.5
210203	ҮОМШӨ ний даатгал	3,708,600.00	3,505,395.92	203,204.08	94.5
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	927,100.00	874,401.34	52,698.66	94.3
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	9,271,500.00	8,744,315.81	527,184.19	94.3
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	42,500,800.00	36,819,407.00	5,681,393.00	86.6
210401	Бичиг хэрэг	4,000,000.00	3,299,800.00	700,200.00	82.5
210402	Тээвэр (шатахуун)	30,000,000.00	26,790,975.00	3,209,025.00	89.3
210403	Шуудан холбоо, интернэтийн төлбөр	3,500,400.00	1,739,332.00	1,761,068.00	49.7
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	5,000,400.00	4,989,300.00	11,100.00	99.8
2105	Норматив зардал	46,000,400.00	95,877,081.00	(49,876,681.00)	208.4
210501	Эм бэлдмэл, эмнэлгийн хэрэгсэл	30,000,000.00	81,877,231.00	(51,877,231.00)	272.9
210502	Хоол, хүнс	16,000,400.00	13,999,850.00	2,000,550.00	87.5
2106	Эд хогшил худалдан авах	35,990,000.00	44,059,842.00	(8,069,842.00)	122.4
210601	Багаж, техник, хэрэгсэл	25,950,000.00	18,476,900.00	7,473,100.00	71.2
210603	Хөдөлмөр хамгааллын хэрэгсэл	5,040,000.00	3,674,900.00	1,365,100.00	72.9
210604	Урсгал засвар	5,000,000.00	21,908,042.00	(16,908,042.00)	438.2
2107	Томилолт, зочны зардал	4,000,000.00	2,292,000.00	1,708,000.00	57.3
210702	Дотоод албан томилолт	4,000,000.00	2,292,000.00	1,708,000.00	57.3
2201	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	114,266,100.00	90,204,024.00	24,062,076.00	78.9
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	114,266,100.00	90,204,024.00	24,062,076.00	78.9
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	804,144,500.00	874,494,430.00	(70,349,930.00)	108.7
1340	НД-ЫН САНГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	804,144,500.00	874,244,430.00	(70,099,930.00)	108.7

134002	Эрүүл мэндийн даатгалын сангаас санхүүжих	804,144,500.00	874,244,430.00	(70,099,930.00)	108.7
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	250,000.00	(250,000.00)	-
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчаас төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	250,000.00	(250,000.00)	-
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	-	-	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	193,939,408.66	(193,939,408.66)	-
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	28	23	5	82.1
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.0
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21	16	5	76.2
620003	Үйлчлэх ажилтан	6	6	-	100.0
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ТОО	16,062	16,062	-	100.0
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	532	532	-	100.0
640002	Улсын эмнэлгийн амбулаториор эмчлүүлэгсдийн тоо	15,530	15,530	-	100.0

2.7 Аудит хийсэн орон нутгийн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөр дуусвар болсон

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Дүн	Хувь
	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	9,565,627.39	(9,565,627.39)	-
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	55,257,200.00	54,630,839.50	626,360.50	98.87
21	УРСГАЛ ЗАРДЛЫН ДҮН	55,257,200.00	54,630,839.50	626,360.50	98.87
210	Бараа, үйлчилгээний зардал	55,257,200.00	54,630,839.50	626,360.50	98.87
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	2,022,000.00	1,465,190.50	556,809.50	72.46
210101	Үндсэн цалин	2,022,000.00	1,465,190.50	556,809.50	72.46
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	252,700.00	183,149.00	69,551.00	72.48
210201	Тэтгэврийн даатгал	171,900.00	124,541.36	47,358.64	72.45
210202	Тэтгэмжийн даатгал	20,200.00	14,651.91	5,548.09	72.53
210203	ҮОМШӨ ний даатгал	16,200.00	11,721.53	4,478.47	72.36
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	4,000.00	2,930.38	1,069.62	73.26
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	40,400.00	29,303.82	11,096.18	72.53
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	51,082,500.00	51,082,500.00	-	100.00
210301	Гэрэл цахилгаан	3,465,000.00	3,465,000.00	-	100.00
210302	Түлш, халаалт	47,248,500.00	47,248,500.00	-	100.00
210303	Цэвэр, бохир ус	369,000.00	369,000.00	-	100.00
2106	Эд хогшил худалдан авах	1,900,000.00	1,900,000.00	-	100.00
210604	Урсгал засвар	1,900,000.00	1,900,000.00	-	100.00
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	55,257,200.00	55,257,200.00	-	100.00
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	55,257,200.00	55,257,200.00	-	100.00
132001	Орон нутгийн төсвөөс	55,257,200.00	55,257,200.00	-	100.00
4	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл	-	9,565,627.39	(9,565,627.39)	-
5	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эцсийн үлдэгдэл	-	-	-	-
62	АЖИЛЛАГСДЫН ТОО	28	23	5	82.14
620001	Удирдах ажилтан	1	1	-	100.00
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	21	16	5	76.19
620003	Үйлчлэх ажилтан	6	6	-	100.00
64	ЭМЧЛҮҮЛЭГСДИЙН ТОО	16,062	16,062	-	100.00
640001	Улсын эмнэлгээр хэвтэн эмчлүүлэгсдийн тоо	532	532	-	100.00
640002	Улсын эмнэлгийн амбулаториор эмчлүүлэгсдийн тоо	15,530	15,530	-	100.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төв нь үйл ажиллагааны эрхэм зорилгоо "Эрүүл мэндийн салбарын тогтолцооны шинэчлэлийн хүрээнд оновчтой бодлого аргазүйгээр хангаж, мэргэшсэн чадварлаг хамт олон, дэвшилтэт технологиор тусламж, үйлчилгээний чанарыг сайжруулан, амьдралын зөв дадлыг иргэн бүрд хэвшүүлэх замаар хүн амын дундаж наслалтыг уртасгана", Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1.2-т "Сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв", Эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд эрүүл мэндийн төвийн чиг үүргийг дараах байдлаар тодорхойлсон байна. Үүнд:

- Өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төв нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16.2, 16.7-д заасан үндсэн чиг үүргээс гадна дараах чиг үүргийг хэрэгжүүлнэ:
- Эмнэлгийн мэргэшсэн тусламж, үйлчилгээ, эх барихын тусламж, үйлчилгээ, сувилахуйн болон сэргээн засахын дагнасан тусламж, үйлчилгээ шаардлагатай иргэнийг холбогдох эрүүл мэндийн байгууллагад илгээх, эргэх холбоо тогтоох, тусламж, үйлчилгээний тасралтгүй байдлыг хангах;
- Харьяа нутаг дэвсгэрийн хүн амын дунд нийгмийн эрүүл мэндийг дэмжих, хамгаалах хөтөлбөр, арга хэмжээг зохион байгуулж, хэрэгжүүлэх;
- Сэргээн засах, гэрээр үзүүлэх тусламж, үйлчилгээ, өдрийн эмчилгээ, оношилгоо, шинжилгээ хийх;
- Түргэн тусламжийн үйлчилгээ үзүүлэх;

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төв нь Эрүүл мэндийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.2 заасанчлан "Хот суурин газрын хүн амд төрөөс үзүүлэх өрхийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг үзүүлдэг" Эрүүл мэндийн сайдын харьяа байгууллага юм.

Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн үйл ажиллагаа, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд тайлант онд дараах өөрчлөлт орсон байна. Үүнд:

- Хөдөлмөрийн тухай хуулийн шинэчилсэн найруулга 2022 оны 1 дүгээр сарын 01-ээс хэрэгжиж эхэлсэн.
- Төрийн бүх шатны байгууллага, нийтийн алба, тэдгээрийн үйл ажиллагаанд санхүүгийн сахилга батыг мөрдүүлж, ил тод байдлыг хангах, үр ашгийг нэмэгдүүлэх, үрэлгэн байдлыг хязгаарлах хяналт тавихад чиглэсэн "Төрийн хэмнэлтийн тухай" хууль /2022 оны 4 дүгээр сарын 02-ны өдөр батлагдсан./
- Хувь хүний орлогын албан татварын тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.7-д "Суутган төлөгч нь албан татвар төлөгчийн энэ хуулийн 21.1-д заасны дагуу ногдох албан татвар, 23.1-д заасны дагуу эдлэх хөнгөлөлтийг жилийн эцсийн тайлангаар эцэслэн тооцож тайлагнан, холбогдох татварыг төсөвт шилжүүлнэ";
- Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийг хэрэгжүүлэх зарим арга хэмжээний тухай Монгол Улсын Засгийн газрын 2022 оны 5 дугаар сарын 25-ны өдрийн 203 дугаар тогтоол,
- Засгийн газрын 2022 оны 107 дугаар тогтоол "Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай";
- "Дундаж цалин хөлс тодорхойлох журам"-д нэмэлт өөрчлөлт оруулах тухай Засгийн газрын 2022 оны 3 дугаар сарын 17-ны өдрийн А/49 дүгээр тогтоол;

Эмнэлэг, эрүүл мэндийн салбарт хийж байгаа шинэчлэл, үйл ажиллагаа, төсөв санхүүг дэмжсэн шийдвэрийг Засгийн газар, салбарын сайд, Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлөөс гаргаж мөрдүүлсэн байна. Үүнд:

- "Үйлчилгээний албан тушаал эрхэлдэг төрийн албан хаагчийн цалингийн доод хэмжээг тогтоох тухай" Засгийн газрын 2022 оны 3 дугаар сарын 09-ны өдрийн 107

дугаар тогтоолын 1 дүгээр хавсралт”-аар “Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан тушаалын цалингийн доод хэмжээ”-г тогтоосон;
- “Эмнэлэг, эрүүл мэндийн салбарт 2022 онд Нийгмийн эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээний тухай, Цусны донорын тухай, Тамхины тухай хуульд нэмэлт, өөрчлөлт оруулан ажилласан байна;
- Монгол Улсын Засгийн газрын 2020-2024 оны үйл ажиллагааны хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Даатгуулагчийг урьдчилан сэргийлэх, эрт илрүүлэх үзлэг, оношилгоо, шинжилгээнд хамруулах Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны А/139 дүгээр “Журам батлах тухай” тушаал;
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2022 оны 4 дүгээр сарын 05-ны өдрийн “Багц, төлбөрийн хэмжээ, журам батлах тухай” 06 дугаар тогтоол;
- “Төрөөс эмийн зардлыг нь хариуцан амбулаториор эмчлэх өвчний жагсаалт, эм олгох үйл ажиллагааг зохицуулах журам батлах тухай” Эрүүл мэндийн сайдын 2022 оны 8 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/407 дугаар тушаал;
- ЭМСайдын 2022 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн А/216 дугаар тушаалаар “Төрийн эрүүл мэндийн байгууллагаас иргэнд үзүүлэх төлбөртэй үйлчилгээний жагсаалтыг баталсан;
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн 2022 оны “Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай” 01 дүгээр тогтоол;
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний “Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай” 2022 оны 05 дугаар тогтоол;
- Эрүүл мэндийн даатгалын үндэсний зөвлөлийн өрх, сум, тосгоны эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлэх эрүүл мэндийн тусламж, үйлчилгээний “Төлбөрийн хэмжээ, төлбөрийн арга, журам шинэчлэн батлах тухай” 2022 оны 09, 14 дүгээр тогтоол;
- Сангийн сайд, ЭМС-ын 2022 оны 2 дугаар сарын 28-ны өдрийн 49, А/118 дугаар хамтарсан тушаалын нэгдүгээр хавсралтаар Төрийн өмчийн эрүүл мэндийн байгууллага иргэнд үзүүлэх төлбөртэй тусламж үйлчилгээний төлбөрийн жишиг жагсаалтыг, хоёрдугаар хавсралтаар Төрийн болон орон нутгийн өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас үзүүлэх төлбөртэй тусламж, үйлчилгээ болон нэмэлт үйлчилгээ үзүүлж олсон орлогыг зарцуулах үлгэрчилсэн журмыг баталсан;
- ЭМС-ын 2022 оны 4 дүгээр сарын 12-ны өдрийн А/216 дугаар тушаалын нэгдүгээр хавсралтаар “Төрийн өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас үзүүлэх төлбөртэй тусламж үйлчилгээний журам”, хоёрдугаар хавсралтаар “Төрийн өмчийн эрүүл мэндийн байгууллагаас үзүүлэх төлбөртэй тусламж, үйлчилгээний жагсаалт"-ыг тус тус баталсан;
- ЭМДҮЗ-ийн 2022 оны 7 дугаар сарын 01-ний өдрийн 09 дүгээр тогтоолын 2-т ”Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагуудаас үзүүлсэн үйлчилгээний нэг иргэнээр тооцсон санхүүжилтийн үлдэгдэл 20 хувь, сумын эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлэх хэвтүүлэн эмчлэх, яаралтай тусламж, түргэн тусламж, шүд, амны хөндийн тусламж үйлчилгээний зардлыг эрүүл мэндийн байгууллагуудын 2022 оны 05 болон 06 дугаар сарын статистик тоон мэдээлэл дээр үндэслэн хяналт тавьж санхүүжүүлэх;
- ЭМДҮЗ-ийн 2022 оны 10 дугаар сарын 20-ний өдрийн 14 дүгээр тогтоолын 2-т ”Анхан шатны эрүүл мэндийн байгууллагуудаас үзүүлсэн үйлчилгээний нэг иргэнээр тооцсон санхүүжилтийн үлдэгдэл 20 хувь, сумын эрүүл мэндийн төвөөс үзүүлэх хэвтүүлэн эмчлэх, яаралтай тусламж, түргэн тусламж, шүд, амны хөндийн тусламж үйлчилгээний зардлыг эрүүл мэндийн байгууллагуудын 2022 оны 7, 8, 9, 10 дугаар сарын статистик тоон мэдээлэл дээр үндэслэн хяналт тавьж санхүүжүүлэх;
- Албан томилолтын зардлын тариф шинэчлэн батлах тухай Сангийн 2022 оны 6 дугаар сарын 02-ны өдрийн 120 дугаар тушаал;

Байгууллагын дотоод хяналтын талаар

Засгийн газрын 2011 оны 311 дүгээр тогтоолоор баталсан “Аж ахуйн нэгж, байгууллагын үйл ажиллагаанд дотоод хяналт шалгалтыг зохион байгуулах нийтлэг журам”-ын дагуу Эрүүл мэндийн төвийн даргын 2022 оны 3 дугаар сарын 23-ний өдрийн А/13 тоот тушаалын нэгдүгээр хавсралтаар дотоод хяналтын багийн бүрэлдэхүүнийг 3

хүний бүрэлдэхүүнтэй томилж, 2 дугаар хавсралтаар “Алтанбулаг сумын эрүүл мэндийн төвийн дотоод хяналтын журам”-ыг баталсан байна. “Дотоод хяналт шалгалтын зорилго нь Эрүүл мэндийн тухай хууль болон холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм, журам, ЭМС-ын тушаалд заавал мөрдөх стандарт, клиникийн удирдамж, байгууллагын дотоод журам, байгууллагын удирдлагын хуульд нийцсэн шийдвэрийн хэрэгжилт, тусламж үйлчилгээний чанар, аюулгүй байдалд хяналт тавьж илэрсэн зөрчил, дутагдлыг арилгах хууль, дүрэм журмыг мөрдүүлэхэд дотоод хяналтын зорилго оршино” гэж үйл ажиллагааг нь тодорхойлсон.

Төрийн хэмнэлтийн тухай, Шилэн дансны тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай, Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа ажил үйлчилгээ худалдан авах тухай хуулийн хэрэгжилт, төсвийн төлөвлөлт, зарцуулалтад хийх дотоод хяналтын үр нөлөөг дээшлүүлэх, хяналтаар илрүүлсэн зөрчил, дутагдлыг арилгахад чиглэсэн үйл ажиллагааг сайжруулах шаардлагатай байна.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54.4, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлд заасан иж бүрдлийн дагуу бэлтгэж толилуулсан байна гэж үзлээ.

Харин төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг мөнгөн сууриар бэлтгэж, Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.5-д заасны дагуу иж бүрэн ирүүлсэн.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2006 оны 388 дугаар тушаалаар баталсан “Төсөвт байгууллагад мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн дансны заавар”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа Төв аймгийн Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн захирлын 2021 оны А/07 дугаар тушаалаар баталсан “Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг”-ийг ашиглаж, санхүү, төсөв нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаандаа УСНББОУС, Засгийн газар, Сангийн яамнаас гаргасан журам, зааврыг мөрдөж ажилласан байна.

Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт тусгагдсан зарим журам заавар шинэчлэгдсэнтэй холбоотойгоор нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичигт холбогдох өөрчлөлтүүдийг тусгах шаардлагатай байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 175,229.8 мянган төгрөгөөр буюу 25 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	22,092.4	193,939.4	171,847.0
Авлага	159,195.9	11,690.2	(147,505.7)

Бараа материал	126,082.1	133,963.0	7,880.8
Үндсэн хөрөнгө	371,867.2	514,874.8	143,007.6
Нийт хөрөнгө	**679,237.6**	**854,467.4**	**175,229.8**
Өр төлбөр	1,992.0	13,482.4	11,490.4
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	677,245.6	840,984.9	163,739.4
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	**679,237.6**	**854,467.4**	**175,229.8**

Дээрх хүснэгтээс харахад мөнгөн хөрөнгө, авлага, үндсэн хөрөнгө, эздийн өмчийн данс өмнөх оноос нэмэгдэж, бараа материал, өглөг буурсан үзүүлэлттэй байна. Үүнд:

1. Тайлант онд мөнгөн хөрөнгө дансны үлдэгдэл 171,847.0 мянган төгрөгөөр нэмэгдсэн нь улсын төсвөөс хүлээн авсан санхүүжилтийн зарцуулагдаагүй үлдэгдлийг буцаан төвлөрүүлээгүй нь гол нөлөө үзүүлсэн байна.
2. Авлага дансны үлдэгдэл 147,505.7 мянган төгрөгөөр буурсан нь өмнөх оны эрүүл мэндийн даатгалаас авах авлагыг барагдуулсан нь нөлөөлсөн байна.
3. Нийт 4 аж ахуйн нэгж, аймгийн Эрүүл мэндийн газраас 85,368.9 мянган төгрөгийн зөөврийн компьютер, эмнэлгийн багаж хэрэгсэл үнэ төлбөргүй олгосон нь нөлөөлсөн байна.
4. Бараа материал өмнөх оноос 7,880.8 мянган төгрөгөөр өссөн нь Аймгийн эрүүл мэндийн газраас эмнэлгийн хэрэгсэл, вакциныг үнэ төлбөргүй шилжүүлсэн нь нөлөөлсөн байна.
5. Өр төлбөр оны эхнээс 11,490.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь гэрэл цахилгааны өр 1,792.3 мянган төгрөгөөр, бараа үйлчилгээний төлбөр 11,690.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь нөлөөлсөн байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг улсын төсвөөс 742,176.9 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж, дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн төслийн саналаас 367,797.8 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлж, 1,109,974.7 мянган төгрөгөөр төсвийг баталсан байна. Энэ нь Төв аймгийн Батсүмбэр сумын эрүүл мэндийн төвийн төсвийн захирагч төсвийн төслийг бодитой, үндэслэлтэй боловсруулаагүйгээс шалтгаалсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 1 хөтөлбөрийн 5 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 804,144.6 мянган, орон нутгийн төсвөөс 55,257.2 мянган, нийт 859,401.8 мянган төгрөгийг бүрдүүлэхээр баталсан байна.

Гүйцэтгэлээр эрүүл мэндийн даатгалын сангаас 874,494.4 мянган, орон нутгийн төсвөөс 55,257.2 мянган, нийт 929,751.6 мянган төгрөгийн санхүүжилт авсан байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 916,582.8 мянган төгрөг буюу 106,7 хувьтай байгаа нь цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшлын зардлыг 26,940.9 мянган, нийгмийн даатгалын шимтгэлийн зардлыг 3,745.2 мянган, норматив зардлыг 49,876.7 мянган, эд хогшил худалдан авах зардлыг 8,069.8 мянган төгрөгөөр хэтрүүлж, хангамж, материалын зардлыг 5,681.4 мянган, томилолт, зочны зардлыг 1,708.0 мянган, бараа үйлчилгээний бусад зардлыг 24,062.1 мянган төгрөгөөр тус тус хэмнэж, өмнөх санхүүжилтээс үлдсэн хөрөнгийг зарцуулсантай холбоотой байна.

Нийт төсвийн зардлын гүйцэтгэлийг дутуу зарцуулсан нь 1 хөтөлбөрийн 13 арга хэмжээ 16,714.3 мянган төгрөгөөр дутуу зарцуулагдсантай холбоотой байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

/мянган төгрөг/

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
	Улсын төсвөөс санхүүжих				
1	80302-Нэг иргэнд ногдох нормативаар	434,999.70	480,426.70	(45,427.00)	110.4
2	81603-Үндсэн мэргэжлийн тусламж үйлчилгээ	200,000.00	262,837.13	(62,837.13)	131.4
3	83603-Нэмэлт-Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан	169,144.90	118,688.16	50,456.74	70.2
Дүн		**804,144.60**	**861,951.99**	**(57,807.39)**	**107.2**
	Орон нутгийн төсвөөс				
1	80111-Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал	52,982.50	52,982.50	-	100.0
2	80112-Нийтлэг үйлчилгээ	2,274.70	1,648.34	(626.36)	72.5
Дүн		**55,257.20**	**54,630.84**	**(626.36)**	**98.9**
Нийт дүн		**859,401.80**	**916,582.83**	**(58,433.75)**	**106.7**

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5-д харуулав.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Батсүмбэр сумын эрүүл мэндийн төв нь Төв аймгийн Эрүүл мэндийн газрын 2022 оны 1/318 тоот “Чиглэл хүргүүлэх тухай” албан бичгийн 2-т “Гүйцэтгэлээр санхүүжилт авч буй төсвийн байгууллагууд нэмэлт дансыг ашиглахгүй, хуучин ашиглаж байсан үндсэн дансаар орон нутгийн санхүүжилт авч байгаа тул тус тус дансанд байгаа урьд оны үлдэгдлийг “урьд оны үлдэгдлээс санхүүжих-3000006” ангиллаар үндсэн дансанд шилжүүлж “Нэмэлт-Дээд шатны төсвөөс хуваарилсан /83603/” зориулалтын дагуу “Төсөвт байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны зориулалтын дагуу “Төсөвт байгууллагын өөрийн үйл ажиллагааны орлого 120010” ангилалд орлого хуваарилан зарцуулах” гэж заасны дагуу нэмэлт санхүүжилтийн дансаар ажил, гүйлгээ гараагүй тул нэмэлт санхүүжилтийн тайлан бэлтгэгдээгүй байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана.” гэж заасны дагуу Батсүмбэр сумын эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд шалгагдагч этгээд, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын талаар болон аудитын явцад илрүүлсэн алдаа, зөрчил, гаргасан шийдэл, анхаарал татахуйц бусад чухал асуудал болон аудитын санал дүгнэлт, түүний үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Мөн байгууллагын үйл ажиллагааг сайжруулах, анхан шатны баримтын бүрдүүлэлтэд тавих хяналтыг сайжруулах, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилтийг хангаж, төсвийг арвилан хэмнэлттэй, үр ашигтай байхаар төлөвлөж зарцуулах, төсвийн хөрөнгөнд бүртгэлээр тавих хяналтыг сайжруулж, хөрөнгийг зориулалтын дагуу зарцуулж байхтай холбоотой өгсөн зөвлөмжүүдийг тусгасан болно.

Аудитыг Ихмонгол хөлөг Аудит ХХК-ийн ахлах аудитор Г.Ариунбат, аудитор Д.Буянравжих, О.Эрдэнэчимэг, шинжээч Б.Ган-Эрдэнэ, Т.Оюун, аудитын менежер Б.Батцэцэг, аудиторын туслах З.Ариунцэцэг, Г.Ариунболд нар гүйцэтгэж, чанарын хяналтыг чанарын хяналтын мэргэжилтэн С.Сожидмаа, захирал С.Тунгалаг, Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитын менежер О.Амаржаргал, Дарга, тэргүүлэх аудитор Ц.Хишигжаргал нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Төв аймгийн Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Ихмонгол хөлөг Аудит ХХК-д 2023 оны 01 дүгээр сарын 24-ны өдрийн 11 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн байна.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг Төв аймгийн Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны Батлагдсан төсвийн нийт зардлын 1,009,974.7 мянган төгрөгөөс 1 хувиар буюу 10,099.7 мянган төгрөгөөр, гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг төлөвлөлтийн материаллаг байдлын 70 хувиар буюу 7,069.8 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагагүй гэж үзсэн

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Төрийн хэмнэлтийн тухай хууль хэрэгжиж эхэлсэнтэй холбоотойгоор 93,391.9 мянган төгрөгийн зардлын хэмнэлт бий болгосон байна.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор батлагдсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Аудитаар тус хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан мэдээллийн давхардал, ач холбогдол, үр нөлөөг харгалзан 17 төрлийн мэдээллийг Шилэн дансны нэгдсэн цахим хуудаст ил тод байршуулсан эсэхийг хамруулан шалгалаа.

Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд Төсвийн шууд захирагчийн мэдээлбэл зохих орлогын 1,077,773.7 мянган төгрөгийн 39, зарлагын 117,832.6 мянган төгрөгийн 8, нийт 1,195,606.3 мянган төгрөгийн 47 мэдээллээс 41 мэдээллийг хугацаанд нь байршуулж, 6 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/95 дугаар тушаалын хавсралт “Албан өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1.10-т "Аудитаар илэрсэн алдаа, зөрчил, түүнийг арилгахаар өгсөн зөвлөмжийг хугацаанд нь хэрэгжүүлээгүй бол" гэж заасныг үндэслэн албан шаардлага хүргүүлэв.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

1. Дотоод хяналтын үйл ажиллагаа нь зөвхөн эрүүл мэндийн үндсэн үйл ажиллагаанд чиглэгдсэн, санхүү, шилэн данс, нягтлан бодох бүртгэл, төсвийн тухай, төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай, төрийн хэмнэлтийн тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт хийдэггүй, ажилтнууд нь дотоод хяналтын талаар сургалтад хамрагдаагүй, дотоод хяналтын талаар зохих мэдлэг эзэмшээгүй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 16 дугаар зүйлийн 16.5.6-д "Дотоод аудитын үйл ажиллагааг хэрэгжүүлэх;", Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 19 дүгээр зүйлийн 19.1-д "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн дотоод хяналтын бодлого, удирдлага, зохион байгуулалтыг аж ахуйн нэгж, байгууллагын эрх бүхий этгээд тодорхойлно." заалтуудтай нийцээгүй, санхүүгийн тайлагналын нийцсэн бөгөөд зохистой байх гэсэн батламж мэдэгдлүүдийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Дотоод хяналтын комисст санхүүгийн мэргэжлийн ажилтан ажиллуулах зөвлөмж өгөв.

2. Байгууллагын мөрдөж буй НББББББ нь шинэчлэн батлагдсан УСНББОУС, хууль, тогтоол, тушаал зааврууудыг тусгаагүй, байгууллагын удирдлагын тушаал шийдвэрээр батлаагүй байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 3 дугаар зүйлийн 3.1.9-д "нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг" гэж бүртгэлийн суурь, санхүүгийн тайлан гаргахад баримтлах зарчмыг тодорхойлсон журам, заавар, аргачлалыг багтаасан баримт бичгийг", 18 удгаар зүйлийн 18.2-т "Аж ахуйн нэгж, байгууллагын удирдлага нь нягтлан бодох бүртгэлийн хууль тогтоомж, стандарт, дүрэм, журам, зааварт нийцүүлэн нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг баталж, мөрдөж ажиллана", 20 дугаар зүйлийн 20.2.2-т Аж ахуйн нэгж, байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичгийг боловсруулах, батлуулах, хэрэгжилтийг зохион байгуулах;" гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: НББББББ-ийг стандарт, хууль, тогтоомж, тушаал, заавар, дүрэм журамд нийцүүлэн шинэчлэн боловсруулж, баталж мөрдөж ажиллах зөвлөмж өгөв.

3. Худалдан авсан хөрөнгө, материалын дүнг, бэлтгэн нийлүүлэгч байгууллагуудын төлбөрийн цахим системд бүртгэсэн дүнтэй тулгахад 7 иргэн, байгууллагад 6,127.4 мянган төгрөгөөр илүү байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.7-д “анхан шатны баримтын бүрдэлгүй ажил гүйлгээг бүртгэх, санхүүгийн тайланд тусгахыг хориглоно” 20 дугаар зүйлийн 20.2.4-д "нягтлан бодох бүртгэл хөтлөлт нь энэ хууль болон санхүүгийн бусад хууль тогтоомжид заасан шаардлагад нийцэж байгаа эсэхийг хянах", Нэмэгдсэн өртгийн албан татварын тухай хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.6.”Албан татвар суутган төлөгч төлбөрийн баримтыг өөр дүнгээр олгосон, эсхүл төлбөрийн баримт олгохоос татгалзсан бол албан татвар төлөгч энэ талаар татварын асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны байгууллагад, эсхүл харьяа татварын албанд нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй.” Гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Нягтлан бодох бүртгэлд төлбөрийн цахим баримтгүй ажил гүйлгээ бүртгэхгүй байх зөвлөмж өгөв.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд шалгасан зүйлийг холбогдох шалгуурт нийцээгүй гэж дүгнэлээ.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 2022 оны санхүүгийн үйл ажиллагаанд завсрын аудитыг хэрэгжүүлээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар илэрсэн алдаа зөрчилд давтан гаргахгүй байх 1 албан шаардлага, 3 зөвлөмжийг Төв аймаг дахь Төрийн аудитын газарт албан бичгээр бүрэн хэрэгжүүлсэн гэж хүргүүлсэн боловч гүйцэтгэлийн үе шатанд шалгахад 75.0 хувийг хэрэгжүүлсэн байна.

Хүснэгт 4 Төлбөрийн акт, албан шаардлага, зөвлөмжийн хэрэгжилт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Өмнөх аудитын үзүүлэлт		Биелэлт		
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Хувь
Албан шаардлага	1	-	1	-	100.0
Зөвлөмж	3	-	2	-	66.7
Нийт дүн	**4**	**-**	**3**	**-**	**75.0**

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Дараагийн аудитаар худалдан авах ажиллагааны хэрэгжилт, хандив тусламжаар авсан хөрөнгийн бүртгэл, тайлагналыг авч үзэх шаардлагатай гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар нийт 186,419.0 мянган төгрөгийн нягтлан бодох бүртгэл, тайлагналтай холбоотой 4 алдаа[1] илэрснийг аудитын явцад залруулав.

Үүнд:

1. Санхүүгийн тайланд 626.4 мянган төгрөгийн төсвийн гүйцэтгэлийн тохируулгын тайланг бэлтгээгүйг;
2. Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд эмчлүүлэгчдийн тоог тайлагнаагүйг;
3. Мөнгөн гүйлгээний тайланд урьд оны үлдэгдлээс санхүүжсэн 156,163.6 мянган төгрөгийн орлогыг үр дүнгийн тайланд 490.0 мянган төгрөгөөр буюу 155,673.6 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасныг;
4. Цалин хөлсний дэлгэрэнгүй бүртгэл нь ерөнхий журналын цалингийн зардлын дүнгээс 4,890.0 мянган төгрөгөөр, гарт олгох цалингийн дүн 25,229.0 мянган төгрөгөөр, нийт 30,119.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй бүртгэгдсэнийг тус тус Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.2-т “Нягтлан бодох бүртгэлийн алдааг алдаа гарсан үеийн санхүүгийн тайланд тусгах замаар залруулна” гэж заасныг үндэслэн санхүүгийн тайланд залруулсан.

Аудитаар нийт 8,028.1 мянган төгрөгийн зөрчил илэрснээс, 1,900.7 мянган төгрөгийн төлбөрийн акт тогтоож, 1 зөвлөмж өгсөн.

5.1 Төлбөрийн акт

Төв аймгийн Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 7 ажилтны ажиллаагүй хоногт, ажил хавсарсны нэмэгдэл тооцож 1,900.7 мянган төгрөгийг илүү олгосон байна. Энэ нь Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.1-д "Анхан шатны баримт нь нягтлан бодох бүртгэл хөтлөх, санхүүгийн тайлан, мэдээллийг үнэн, зөв гаргах үндэслэл болно." гэж заасантай нийцэхгүй, санхүүгийн тайлангийн аудитын үнэлгээ ба хуваарилалт батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3.3-д “Бүртгэл, тооцоог зөрүүтэй тооцоолсноос үр дагавар үүссэн” гэж заасныг үндэслэн төлбөрийн акт тогтоов.

5.2 Зөвлөмж

Цаашид анхаарвал зохих асуудлыг тэргүүлэх ач холбогдлын дараалаар эрэмбэлэн харуулав. Үүнд:

1. Мөнгөн хөрөнгөтэй холбоотой асуудал

<u>Илрүүлэлт:</u>

Байгууллагын нэр дээр ХААН банканд зориулалт тодорхойгүй 57430799564 тоот данс бүртгэлтэй байна. Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 12 дугаар зүйлийн 12.1.11-т "Банканд данс нээх зөвшөөрлийг төсвийн байгууллагад олгох;", 35 дугаар зүйлийн 35.4-т “Санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллагын бичгээр ирүүлсэн зөвшөөрөлгүйгээр банк аливаа төсвийн байгууллагад данс нээхийг хориглоно." 35.5-д “Банканд төрийн сангийн нэгдсэн данснаас гадуур нээсэн төсвийн байгууллагын дансанд тухайн шатны төрийн сан болон төрийн аудитын байгууллага үзлэг, хяналт хийн, энэ хуулийн 35.3-т заасан зөвшөөрөлгүйгээр нээсэн дансыг хаалгах, хөрөнгийг төрийн сангийн

[1] Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулах, буруу тусган илэрхийлэх, үүнд, математик үйлдлийн алдаа, НББ-ийн бодлогыг мөрдөхөд гарсан алдаа, бодит байдлыг буруу тайлбарласан /буруу ойлгосон/, хайнга хандсан /мартсан, тэмдэглээгүй орхисон/,

нэгдсэн дансанд татан төвлөрүүлнэ." гэж заасантай нийцээгүй, санхүүгийн тайлагналын нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийг хангахгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Зориулалт тодорхойгүй дансыг хаах зөвлөмж өгөв.

Дээрх зөвлөмжийн биелэлтийг төрийн аудитын байгууллагад 2022 оны 6 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Санхүүгийн тайланд 626.4 мянган төгрөгийн төсвийн гүйцэтгэлийн тохируулгын тайланг бэлтгээгүй.	1	626.4	1	626.4	-	-	1	626.4	-	-	-	-
Төсвийн гүйцэтгэлийн тайланд эмчлүүлэгчдийн тоог тайлагнаагүй.	1	-	1		-	-	1		-	-	-	-
Мөнгөн гүйлгээний тайланд урьд оны үлдэгдлээс санхүүжсэн 156,163.6 мянган төгрөгийн орлогыг үр дүнгийн тайланд 490.0 мянган төгрөгөөр буюу 155,673.6 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй тайлагнасныг; холбогдох тайланг бэлтгүүлэн залруулав.	1	155,673.6	-	-	1	155,673.6	1	155,673.6	-	-	-	-
Цалин хөлсний дэлгэрэнгүй бүртгэлээрх дүн ерөнхий журналын цалингийн зардлын дүнгээс 4,890.0 мянган төгрөгөөр, гарт олгох цалингийн дүн 25,229.0 мянган төгрөгөөр, нийт 30,119.0 мянган төгрөгөөр зөрүүтэй бүртгэгдсэнийг анхан шатны баримтыг үндэслэн залруулсан.	1	30,119.0	1	30,119.0	-	-	1	30,119.0	-	-	-	-
Дүн	**4**	**186,419.0**	**3**	**30,745.4**	**1**	**155,673.6**	**4**	**186,419.0**	**-**	**-**	**-**	**-**

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Төв аймгийн Батсүмбэр сумын Эрүүл мэндийн төвийн 7 ажилтны ажиллаагүй хоногт, ажил хавсарсны нэмэгдлийг тооцож 1,900.7 мянган төгрөгийг илүү олгосон .	1	1,900.7	1	1,900.7	-	-	-	-	-	-	-	-
Байгууллагын нэр дээр ХААН банканд зориулалт тодорхойгүй 57430799564 тоот данс бүртгэлтэй байна.	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дүн	**2**	**1,900.7**	**2**	**1,900.7**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Шилэн дансны цахим хуудсанд тайлант хугацаанд Төсвийн шууд захирагчийн мэдээлбэл зохих орлогын 1,077,773.7 мянган төгрөгийн 39, зарлагын 117,832.6 мянган төгрөгийн 8, нийт 1,195,606.3 мянган төгрөгийн 47 мэдээллээс 41 мэдээллийг хугацаанд нь байршуулж, 6 мэдээллийг хугацаа хоцроож байршуулсан байна.	1	213,685.8	-	-	1	213,685.8	-	-
Дүн	**1**	**213,685.8**	-	-	**1**	**213,685.8**	-	-
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Дотоод хяналтын үйл ажиллагаа нь зөвхөн эрүүл мэндийн үндсэн үйл ажиллагаанд чиглэгдсэн, санхүү, шилэн данс, нягтлан бодох бүртгэл, төсвийн тухай, төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай, төрийн хэмнэлтийн тухай хууль тогтоомжийн хэрэгжилтэд хяналт хийдэггүй, ажилтнууд нь дотоод хяналтын талаар сургалтад хамрагдаагүй, дотоод хяналтын талаар зохих мэдлэг эзэмшээгүй байна.	1	-	-	-	-	-	-	-
Байгууллагын мөрдөж буй НББББББ-нь шинэчлэн батлагдсан УСНББОУС, хууль, тогтоол, тушаал зааврыг тусгаагүй, байгууллагын удирдлагын тушаал шийдвэрээр батлаагүй байна.	1	-	-	-	-	-	-	-
Худалдан авсан хөрөнгө, материалын дүнг, бэлтгэн нийлүүлэгч байгууллагуудын төлбөрийн цахим системд бүртгэсэн дүнтэй тулгахад 7 иргэн, байгууллагад 6,127.4 мянган төгрөгөөр илүү байна.	1	6,127.8	-	-	-	-	1	6,127.8
Дүн	**3**	**6,127.8**	**-**	**-**	**-**	**-**	**1**	**6,127.8**
Нийт дүн	**4**	**219,813.6**	**-**	**-**	**1**	**213,685.8**	**1**	**6,127.8**